

גליון
סוכות
תשפ"ג

גליון המאיר

בה"י
שנה ב'
גליון
נ"ב

פנינים יקרים, רעיונות מכריקים, סיפורים נפלאים,
מתוך שיעורי הרב הגאון המשפיע,
פה מפיק מרגליות
רבי מאיר צוויבל שליט"א
מחבר ספרי נר המאיר

מאמר המאיר

חיבת הקב"ה לישראל בחג הסוכות כדוגמת חתן וכלה בתוך חופתם

סיפר רביה"ק מהר"י ט"ב מסאטמאר זי"ע, כי ביום חתונתו, בטרם נכנס לחופה, פנה אליו אביו מרן בעל הקדושת יו"ט זי"ע, בהיותו מוטל על ערש דוי, כמה ימים קודם הסתלקותו לחה"ה, ואמר לו: 'יהודי בא לפני הגה"ק בעל הדברי חיים זצ"ל ושאלתו בפיו, היות וכלו ימי הקעסט, והוא צריך לצאת לפרנס את עצמו ובני ביתו, הוא מתלבט מה יעשה, האם ישים מגמתו במלאכת המלמדות, להרביץ תורה בצעירי הצאן, או שמוא יפנה דווקא לסופרות, לכתוב ספרי תורה תפילין ומזוזות בכוונה ובטהרה, או אולי מוטב שיבטח בה' הזן ומפרנס לכל בשר ולא יעסוק כלל במלאכה, וה' יתברך בוודאי לא יעזבנו ויעזור לו באיזה אופן שהוא. ענה לו הדברי

עוצם יקרתה וגודל שכרה של מצוות סוכה

לעתיד לבוא לא יוכל האדם לצאת
ידי חובתו בסוכתו של חבירו

ונראה לבאר, דהנה כהיום פסקין הלכתא כבית הלל לגבי בית שמאי, אולם ידוע בשם האריז"ל שלעתיד לבוא יהיה הלכה כבית שמאי. והנה, רבי אליעזר, שהיה מתלמידי בית שמאי (עיין תוס' נדה ז: ד"ה שמותי), סבירא ליה שאין אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו. נמצא,

שכר מצות סוכה לעתיד
לבוא בסוכתה של סדום

איתא במדרש (ילקו"ש רמז תרג): 'כל מי שמקיים מצוות סוכה בעולם הזה, הקדוש ברוך הוא נותן לו חלק לעתיד לבוא בסוכתה של סדום, שנאמר 'אלוקים דבר בקדשו אעלוזה, אחלקה שכם ועמק סוכות אמדד', מהו עמק סוכות, זו סוכתה של סדום וכו'. והוא פלא.

ישראל בסוכות הם בבחינת 'אינו צריך לאמו'

אחד מכינויי הקב"ה המוזכרים רבות בזוהר הוא 'אימא עילאה', ומתאמרא בשם הרה"ק ה'מגן אברהם' מטריסק זצ"ל שביאר הענין, דהנה תינוק קטן הכל משתעשעים עמו, אולם אם אירע שלכלך אזי מניחו אביו ומתרחק ממנו, ורק אמו נוטלת אותו ורוחצת אותו מטינופו. וזהו ענין כינוי זה, שהוא מורה על בחינה זו אצל הקב"ה שנוטל אותנו אפילו אם התלכלכנו בחטא, ורוחץ ומנקה אותנו. עכדה"ק.

ויש לפרש על פי זה את לשון המשנה בסוכה (פ"ב מ"ח): 'קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה', כי הנה אחר שעברו על ישראל ראש השנה עשרת ימי תשובה ויום כיפור, ודאי יצאו זכים ונקיים מכל חטא ועוון, ואינם זקוקים אז לבחינת ה'אימא עילאה' שנוטלת את בניה כשהם מלוכלכים, ולהם נאה ויאה לשבת בסוכה, לכן אמר 'קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה', דהיינו כשמוגיע חג הסוכות, כבר אנו במדרגת קטן שאינו צריך לאמו.

פניני המאיר

להקטין ולהמעט את העוונות, שלא יהפכו לזכויות. אמנם הקב"ה מחשב את הזכויות לפי חשבון העוונות שהביא השטן בראש השנה, וזהו שאמר הכתוב 'ולקחתם לכם ביום הראשון', כמו שאמרו חז"ל (ילקו"ש אמור) 'ראשון לחשבון עוונות', דהיינו שבחג הסוכות לוקחים את חשבון העוונות של היום הראשון של ראש השנה, שאז הגדיל השטן את העבירות ביותר, ולפי זה מחשבים עתה את הזכויות.

אז מנסה להפך הגלגל ולהקטין ככל האפשר את העוונות, כדי שלא ירבו זכויותיהם של ישראל, אמנם המלך, מלכו של עולם, אומר לו: 'אל תפל דבר מכל אשר דברת', אלא כפי גודל העוונות שהתאמצת להגדילם קודם התשובה כן יהיו זכויותיהם. עכתו"ד.

והנה, ביום ראשון של ראש השנה הוא דינא קשיא, והשטן מקטרג בכל עוז להרבות חטאיהם של ישראל, אך כאשר מגיע חג הסוכות, שהוא זמן שעושים תשובה מאהבה, אזי מנסה השטן

'ולקחתם לכם ביום הראשון' (ויקרא כג ז) ובמדרש (ילקו"ש אמור) 'וכי ראשון היא אלא ראשון לחשבון עוונות'.

ונראה עפ"מ"ש בקרן לדוד לפרש הפסוק במגילת אסתר (י) 'ויאמר המלך להמן וגו' אל תפל דבר מכל אשר דברת', דהנה המן רומז על השטן, שבכל השנה הוא יורד ומחטיא עולה ומסטיק, ומנסה בכל כוחו להגדיל עוונותיהם של ישראל, אמנם כאשר בני ישראל חוזרים בתשובה מאהבה, וזדונו נעשים לזכויות, או

מאמר המאיר

חיים בגערת תוכחה: 'דו גאלגאן, וכי אם עוסק יהודי במלומדות או בספרות אינו צריך לבטוח בה' יתברך?

כמו כן אני אומר לך, סיים הקדושה יו"ט את דבריו, 'הנה כתיב (ישעיה ד ט) 'וסוכה תהיה לצל יומם וגו', והקשו בגמרא (סוכה ב), דהיה לו לכתוב 'וחופה תהיה לצל יומם', משמע דסוכה וחופה שוים הם, ולכאורה מה הדמיון ביניהם? אמנם אני אגיד לך, שבא להורות לאברך כשהוא בונה את ביתו, ופעמים שסומך דעתו על אביו או על חמיו שיעזרוהו ויושיעוהו אם יקלע לעת צרה, בפרט אם הם בעלי יכולת, עליו לדעת שכמו בסוכה יושבים תחת כיפת השמים, ואין דבר סוכך ומגין ממעל רק ה' יתברך בכבודו ובעצמו. הוא הדין גם בחופה, שאין לו לבטוח בשום נברא רק בה' אלוהי השמים. כמו כן אתה דע לך שאין לך מה לסמוך עלי או על חותנך כי אין בידינו לעזור לך לא בפרנסה ולא בבנים וכדומה, אלא הקב"ה הוא לבדו יכול להושיעך, בטח עליו והסתופף בצלו, והוא ימלא כל משאלות לבך לטובה'.

עד כאן המעשה כפי שסיפר רבינו הקדוש בעצמו תחת אחד השיחים, על כל פנים חזינו מהכא שישנו דמיון והיקש בין הסוכה לחופה, ולמדים הם זה מזה, ובדרך זה נלך למנות כי רוכלא כמה ענינים

לעתיד לבוא בסוכתה של סדום, כלומר שלעתיד לבוא יושב כל אחד בסוכה בפני עצמו ולא יצא בסוכת חבירו, שזו הוא מדת סדום, שאומר לחבירו 'שלי שלי ושלך שלך', אני איני בא לסוכתך ואתה אל תבוא לסוכתי שלי.

וי"ל הכוונה בזה דהיינו שהשכר לעתיד לבוא יהיה בבחינת שלי שלי ושלך שלך, וכמו שאמרו לפומא דעבידתא עבידין מטללתא, וכל אחד יקבל שכרו לפי עבודתו בעוה"ז.

ביאור מאמר דוד המלך 'לי נאה לברך'

עוד יש לפרש דברי המדרש בהקדם מאמר נפלא שכתב המעשה רוקח בפרשת בשלח, לבאר דברי הגמרא בפסחים (ק"ט): 'עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו לזרעו של יצחק, לאחר שאוכלין ושותין נותנין לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך, ואומר להן איני מברך, שיצא ממני ישמעאל, אומר לו ליצחק טול וברך, אומר להן איני מברך, שיצא ממני עשו, אומר לו ליעקב טול וברך, אומר להם איני מברך וכו' אומר לו לדוד טול וברך, אומר להן איני מברך ולי נאה לברך, שנאמר (תהילים קטז ג) 'כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא'. ויש להבין מהו שאמר

שלעתיד לבוא יצטרך כל אחד לבנות סוכה לעצמו, ולא יוכל לסמוך על סוכת חבירו.

ובזה שמעתי לפרש מה דאיתא בריש מסכת עבודה זרה (ג), שלעתיד לבוא יבקשו אומות העולם מן הקב"ה שיתן להם מצוה אחת כדי שיזכו גם הם לקבל שכה, והקב"ה אומר להם 'מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, לכו ועשו אותה וכו' מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו וכו'. ויש לדקדק בלשון 'כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו', וכי אי אפשר שיתאגדו יחדיו איש עם רעהו ואחיו וקרובו, ויבנו סוכה בשותפות? מדוע יעמול כל אחד לבדו? אולם לפי האמור לעיל מובן היטב, כי לעתיד לבוא כבר יהיה הלכה כרבי אליעזר תלמידו של בית שמאי שאין אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו [עיין במסכת סוכה (כח) שרבי אליעזר לא אמר מעולם דבר שלא שמע מפי רבן], וממילא יהיה מוכרח כל אחד לבנות סוכה לעצמו.

והנה שנינו במסכת אבות (פ"ה מ"י): 'האומר שלי שלי ושלך שלך, זו מדה בינונית, ויש אומרים זו מידת סדום', וזהו כוונת המדרש, שכל המקיים מצוות סוכה בעולם הזה יזכה לישיב

קדושת ארץ ישראל בסוכה'

איתא בספרים הקדושים שבסוכה שורה קדושת ארץ ישראל, ואף שדבריהם אינם צריכים ראיה, מכל מקום יש להביא לכך הוכחה ברורה, שהרי האושפיזין הקדושים באים לסוכה, וביניהם גם יצחק אבינו שהוא עולה תמימה ואסור לצאת מארץ ישראל, והיאך הוא בא לסוכות שבחוץ לארץ, אלא וודאי ששורה שם קדושת ארץ ישראל.

פניי המאיר

שאינה מחזקת אלא כדי ראשו ורובו בלא שולחנו, דלבית שמאי פסול ולבית הלל כשר, ועוד נחלקו בסוכה גדולה שמחזקת אותו ואת שולחנו, רק שהוא החליט משום מה לשבת בפתח הסוכה ושולחנו בתוך הבית, שלדעת בית שמאי לא יצא ולדעת בית הלל יצא. ובתוספות שם פסקו להלכה בסוכה קטנה כבית שמאי, שסוכה שאינה מחזקת ראשו ורובו ושולחנו פסולה, ובסוכה גדולה פסקו כבית הלל, שאם יש בסוכה כשיעור הנצרך, אפילו אם שולחנו בתוך הבית נמי יצא.

ולדברינו יובן שבחג הסוכות נתברר הר"ת של שופר ששפיר נטריקין שטן ואין פגע רע וכנ"ל.

*

בסוכות תשבו שבעת ימים (ויקרא כג מב).

במסכת סוכה (פ"ב מ"ז) נחלקו בית שמאי ובית הלל במי שהיה יושב ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית, שלדעת בית שמאי לא יצא ולדעת בית הלל יצא. ובגמרא (סוכה ג) נתבאר שנחלקו בתרתי, אחת בסוכה קטנה

לפי זה מתורץ קושיית הט"ז (או"ח סי' תקפה) על הטור שכתב ש'שופר' ראשי תיבות 'אין שטן ואין פגע רע', והקשה שחסר האות א', אך לפי האמור מיושב אל נכון, שאכן הראשי תיבות הוא 'שטן ואין פגע רע', כי לוקחים את חשבון העוונות כפי מה שהגדילים השטן בראש השנה, ולפי זה מחשבת את זכויותיהם של ישראל, 'ואין פגע רע', שאין השטן יכול לקטרם ולהמעיט מחשבון זה כלל.

ובזה יתבאר דברי המדרש תקעו בחודש שופר בכסא בחודש שיש בה חג הסוכות והוא פלא.

שהשוו ביניהם הסוכה הקדושה וחופת נישואין.

אברהם ושרה באים מן השמים

איתא בשם הרה"ק השר שלום מבעלזא זצ"ל, שעל כל חופה של חתן וכלה באין אברהם ושרה להשתתף עמהם, יען כי הם הקימו את הבית הראשון בישראל. ויש לומר שגם בחג הסוכה, ורמז לדבר, ובאים לתוך הסוכה, ורמז לדבר, 'ושמחת בחגיך והיית אך שמח', 'ושמחת' בגימטריא 'אברהם ושרה', כי הם באים להשתתף יחד עמנו בשמחת החג.

האבות הקדושים יורדים להשתתף בחופה ובסוכה

בדומה לזה ידוע שכל האבות הקדושים יורדים מן השמים ובאים לחופה בשמחת חתן וכלה, כדאיתא בזוה"ק עה"פ ישמח ישראל בעושינו. וכמו כן באים הם האושפיזין הקדושים, שבעת הרועים, לתוך סוכתו של כל איש יהודי, ממש כדוגמת החופה.

הדורות הבאים עומדים תחת החופה

עוד ידוע מה שכתב הקדושת לוי הטעם למה בוכים החתן כלה בחופה, הלוא הוא זמן של שמחה

ותרגום יונתן פירשו על הסעודה המתקנת לצדיקים לעתיד לבוא, שיאכלו בה מבשר הלוויתן, וישתו מיין המשומר, ולפי הדברים האלו שני הפירושים אחד הם, כי בזכות הנסכים שמנסכים על המזבח יזכו לשתות כוס מלא ברכת ה' מן היין המשומר מששת ימי בראשית.

מעתה הבה נחשב כמה הוא מנין הנסכים, דהנה כתיב 'ונסכיהם, חצי ההין יהיה לפר ושלישית ההין לאיל, ורביעית ההין לכבש יין'. ההין הוא שנים עשר לוגין, וחצי ההין ששה לוגין, שלישית ההין ארבעה לוגין, ורביעית ההין ג' לוגין, נמצא שורש הנסכים כולם שלושה עשר לוגין, וכפי מנין הקרבנות שמביא האדם מרבה בנסכים, אבל שורש הנסכים הוא רק י"ג לוג. ומאחר שאמרנו שעל כל מצוה מקבלים שכר כפול שבעה עשר, נמצא שכר מצות הנסכים רכ"א לוג, שהרי י"ג פעמים י"ז הכי הוה. ושיעור הכוס שלעתיד לבוא יהיה גם כן רכ"א, כמו שאמר דוד 'דשנת בשמן ראשי כוסי רוי"ה', בגימטריא רכ"א, והוא מתאים למה שאמרנו שאותו הכוס בא בשכר הנסכים.

דוד 'לי נאה לברך', אם אין בו חסרון כמו האחרים יברך, מדוע הוסיף לציין שלו נאה לברך, ומהו אותו נוי מיוחד.

שכר מצוה - י"ז פעמים כנגד המצוה

והביא בשם הילקוט שמואל על הפסוק 'ואת הכבשה ישלם ארבעתיים' שדוד המלך נענש ארבעה פעמים ארבעה על מעשה דבת שבע, כלומר שענשו היה ט"ז פעמים כחטאו. והוסיף שם שמדה טובה מרובה ממדת פורעניות, נמצא ששכר מצוה היא לכל הפחות י"ז פעמים כמעשה המצוה, כמנין טוב, וזהו שאמר הכתוב 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך', טוב דייקא, כי שכר המצוה היא טו"ב פעמים ככה.

כוס של ברכה לעתיד לבוא כנגד הנסכים

והנה, בספר כבוד הבית כתב שהכוס של ברכה של אותה סעודה שלעתיד לבוא יהיה בזכות הנסכים שנסכו על גבי המזבח, ועיין בשיר השירים (ח ב) על הפסוק 'אשקך מיין הרקח מעסיס רמוני', שרש"י פירש יין זה על הנסכים שינסכו לעתיד לבוא על גבי המזבח,

ט"ו ט"ו מחג המצות

במסכת סוכה (מו:): 'אמר רבי זירא, לא ליקני איניש הושענא לינוקא ביומא טבא קמא, מאי טעמא, דינוקא, מקנא קני אקנויי לא מקני, ואשתכח דקא נפיק בלולב שאינו שלו. ואמר רבי זירא, לא לימא איניש לינוקא דיהיבנא לך מידי ולא יתיב ליה, משום דאתי לאגמוריה שיקרא.'

נראה לפרש בדרך צחות השייכות בין שני מאמרים אלו, דהנה פסח וסוכות למדים זה מזה בגזירה שווה ט"ו ט"ו, והמאמר הראשון של רבי זירא שייך לחג הסוכות, שלא יתן לבנו את הד' מינים, והמאמר השני שייך לחג המצות, שאם מבטיח לבנו מתנה באפיקומן יראה לקיים הבטחתו.

יוכל לבנות אז סוכה אחרת שהרי אין עושים סוכה בחולו של מועד, לפיכך הוכרחו לפסוק הלכה כבית שמאי. מעתה מובן גם מדוע כאשר שאלו רבי אבא 'כמאן כבית שמאי', החזיר לו בלשון תמה 'אלא כמאן', אמר לו 'וכי יש לי ברירה אחרת? הלוא אי אפשר לפסוק כבית הלל, שמא יבוא המשיח באמצע חול המועד ונמצאו ישראל יושבין בלא סוכות.

ומטעם זה חילק תוספות ופסק בסוכה גדולה כבית הלל, כי בזה אין שום חשש שהרי בכל

ויש לומר יישוב נפלא, דהנה רבי אליעזר תלמידו של בית שמאי סבירא ליה (סוכה כח:) שאין עושין סוכה בחולו של מועד כי צריך שתהא סוכה הראויה לשבעה. והנה ידוע מה דאיתא בשם הארז"ל שלעתיד לבוא יהיה הלכה כבית שמאי, לפי זה ברור היטב מדוע פסק רב שמואל בר רב יצחק כבית שמאי, שסוכה שאינה מחזקת כדי ראשו ורובו ושולחנו פסולה, שהרי אם יעשה סוכה קטנה כדעת בית הלל, שמא יבוא המשיח באמצע חול המועד ואז תהיה סוכתו פסולה, כדעת בית שמאי, ולא

והנה אמרו שם בגמרא: 'אמר רב שמואל בר יצחק, הלכה צריכה שתהא מחזקת ראשו ורובו ושולחנו, אמר ליה רבי אבא, כמאן, כבית שמאי? אמר ליה אלא כמאן'. והוא תמוה מאוד, דמה החזיר לו בלשון תמה: 'אלא כמאן? כביכול זהו דבר פשוט שלא ניתן לישאל, הלוא בדרך כלל הלכה כבית הלל, לכן כאשר שמע רבי אבא שקם בשיטתו של בית שמאי, הוצרך לשאול מדוע פסק כן, שמא מצא עוד תנא שאמר כדברים האלה ועל פיו פסק כן.

מאמר המאיר

וששון, ומה מקום לבכיה שם? אלא סיבת הדבר הוא לפי שכאשר עומדים החתן והכלה תחת החופה, באים שם כל נשמות בניהם ובנותיהם העתידים לצאת מהם, ומתחננים ובוכים 'אל תורידונו לעולם השפל הזה', ומחמתם נופלת בכיה על הוריהם. וענין זה נמצא גם בסוכה, שעיקר תכליתו 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי וגו', להביא את הצאצאים לתוך הסוכה, וללמדם בינה למען יכירו חסדי ה' ונפלאותיו שעשה עם אבותינו.

בן שמונה עשרה לחופה

סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה, כמו כן הזמן הנכון לישא אשה הוא בן שמונה עשרה, כדאיתא במשנה, ומי שהוא בן עשרים ולא נשא אשה הקב"ה אומר עליו תפח עצמותיו (קידושין סז:).

כוכבים נראים מתוכה

ברמ"א הלכות קידושין (אבה"ע סימן סא סוס"א): 'יש אומרים לעשות החופה תחת השמים לסימן טוב שיהא זרעם ככוכבי השמים'. ובדומה לזה בסוכה, צריך לכתחילה שיהא הסיכוך קל, באופן שיראו מתוכה הכוכבים הגדולים (או"ח סימן תרלא ס"ג, ועיין שם בט"ז).

בניי המאיר

וקטן, נמצא שיש מקום לשמוח במצוה זו יותר מכל שאר מצוות, שהרי הוא באה שלא מדעת. עיי"ש בתו"ד.

ויש לפרש על פי זה לשון הפסוק (תהלים קמט): 'יעלו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם', כלומר, שהחסידים ששים ושמחים 'על משכבותם', על מצות שינה בסוכה, היות והוא מצוה הנעשית שלא מדעת ומעלתה גדולה עד מאוד.

שישב בתוכה כפול טו"ב.

ובזה מבואר המדרש הנ"ל, 'כל מי שמקיים מצוות סוכה בעולם הזה, הקדוש ברוך הוא נותן לו חלק לעתיד לבוא בסוכתה של סדום', סדום מורה על הפיכת הדבר, כמו שאמרו במסכת שבת (קק:) 'הפוכה סדום והפוכה מילה', וגם הכא הכוונה כן, דהנה 'סוכה' בהיפוך אתון הוא 'הכוס', רמז לכוס ישועות שישא דוד המלך ע"ה לעתיד לבוא, שמשם רואים את גודל שכר המצוה שנכפל בכי טו"ב, ולזה אמר שהקב"ה נותן לו חלק בסוכתה של סדום, כלומר, שיקבל שכר רב ונכבד לאין ערוך כאשר רואים בכוס של ברכה.

הסוכה מקדשת את גופו של האדם שימשך כלפי מעלה

באופן נוסף יש לפרש על דרך האמור, על פי מה שכתב החתם סופר (סוכה) חידוש נפלא בהא דאמרו בגמרא שמי שלא ראה שמחת בית השואבה בבית המקדש לא ראה שמחה מימיו, דהנה מטבע העולם כאשר האדם רוקד ומתרומם טפח וטפחיים מעל הקרקע, אזי האדמה מושכתו חזרה למטה,

לפיכך אמר דוד 'אני אברך ולי נאה לברך', שהרי משיעור הכוס מוכח שהוא מגיע בשכר מצוות הנסכים שקיימו ישראל, והנה דוד המלך מסר נפשו בעבור מצוה זו, כדאיתא בגמרא שחפר את השיתין, ועלה התהום להציף את העולם, וכו', ומאחר שכן, וודאי לו נאה ולו יאה לברך על הכוס שבא בשכר מצוה זו. עכתו"ד הקדושים של המעשה רוקח.

שכר מצוות סוכה - שבעת ימי החג כפול י"ז

והנה, כאשר נתבונן ברעיון זה נראה מה רב ועצום שכרה של מצוות סוכה, שהרי בכל רגע ורגע שיושב בסוכה מקיים מצוה, וכשנכפיל את מספר הרגעים של שבעת ימי החג כפול י"ז פעמים נגיע למספר גדול ביותר, ומזה נלמד עד כמה יש לו לאדם לשוב ולשמוח בכל רגע שזוכה לשבת בצל הסוכה, ובוודאי שצריך להדר לשהות בכל עת שיכול בתוך הסוכה הקדושה. ויש להוסיף שמסכת סוכה מסתיימת בפסוק 'אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו', לרמז על גודל חשיבותה של מצוות סוכה שמשלמת כמספר הרגעים

שמחת נישואיו של רבי זירא ערב הרגל כי הוא זמן שמחה לכל

רבי זירא נשא את אשתו בערב חג הסוכות (סוכה כה:), ונראה ליתן טעם מדוע בחר דווקא ביום זה, דהנה במסכת מגילה (כח.) איתא שכאשר שאלוהו תלמידיו במה האריך ימים אמר בין היתר 'ולא ששתי בתקלת חברי', והקשה הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע, מה גדולה יש בזה, הלוא רק אדם מושחת ורע לב שש בתקלת חבריו, וביאר שכונת רבי זירא שמעולם לא היה שמוח אפילו בשמחת עצמו, אם חבריו היה שרוי בצער באותה שעה.

על פי זה אפשר לומר שלכן בחר רבי זירא להתחתן בערב הרגל כי הוא זמן שמחה לכל, ודווקא ביום כזה יוכל גם הוא לשמוח בשמחת נישואיו.

אופן הסוכה כשרה, רק הנידון הוא אם יוצא ידי חובתו כאשר יושב באופן כזה או לא.

והנה דורשי רשימות דרשו 'בסוכות תשבו שבעת ימים' ראשי תיבות 'תשבי', ולדברינו יובן, שצריך לבנות שתהא ראויה לשבת בה כל שבעה, לפיכך צריך לעשותה כבית שמאי, שמא יבוא ה'תשבי' באמצע החג.

*

במשנה (סוכה פ"ב מ"א): הישן תחת המיטה בסוכה לא יצא ידי חובתו.

שם י"ה השורה בסוכה ובחופת נישואין

איתא בגמרא (סוטה יז): 'דרש רבי עקיבא, איש ואשה, זכו, שכינה ביניהן, לא זכו, אש אוכלתן'. ופירש רש"י: 'שכינה ביניהם. שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהן, יו"ד באיש וה"י באשה, לא זכו אש אוכלתן. שהקב"ה מסלק שמו מביניהן ונמצאו אש ואש'. ע"כ. היוצא לנו מזה ששם י"ה שורה בנישואי איש ואשה.

ושם זה שורה גם בסוכה הקדושה, שכן שיעור דפנות הסוכה הם שני דפנות שלמים, של שבעה טפחים לכל הפחות, ושלישית אפילו טפח, וביחד הם חמשה עשר טפחים, כמנין שם י"ה (עי' בתפארת בנים לסוכות).

מלא שבוע זאת

עוד הושוו ביניהם מצוות סוכה וחופת נישואין, שבשניהם מתמשכת המצוה על פני כל השבוע, כי בחתן ישנם שבעת ימי המשתה, וכן בסוכה צריך לשבת בה שבעת ימים.

צורת האות ה' בסוכה כנגד חמשה קולות שבשמחת חתן

אמרו חז"ל בברכות (יז): 'כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות, שנאמר (ירמיה לג יא), 'קול ששון וקול שמחה קול חתן

הטבע, והכוונה שלעתיד לבוא יזכה לקבל חלק בסוכה קדושה כזו שמנהגה היפך הטבע, שהיושב בתוכה נמשך כלפי מקור הקדושה למעלה ולא כלפי מטה.

בזמן שעושין רצונו של מקום מקיימים בזה גם מצוות כיבוד אב

ומדי עסקנו ברוב זכותה וגודל שכרה של מצוות ישיבת סוכה, בנותן טעם להביא בכאן דבריו הנשגבים של הרה"ק רבי פיניע'לע מאוסטילא זצ"ל הי"ד, על הפסוק 'ה' אמר אלי בני אתה', דהנה דעת רבי יהודה (קידושין לו) בגמרא הוא שרק בזמן שישראל עושין רצונו של מקום קרויים בנים, אבל כשאין עושים

אמנם בשמחת בית השואבה, מגודל הקדושה ששרתה שם, ומרוב שמחה של מצוה שהיתה בקרבם נזדככו כל כך עד שנמשכו כלפי מעלה במציאות ממש. ומי שלא ראה זה לא ראה מעולם שמחה של מצוה במעלה רמה כזו. עכתודה"ק.

ויש לחדש ולפרש דברי המדרש בדרך זה, שבא לומר שמי שזוכה לקיים מצוות סוכה כראוי בעולם הזה, יזכה לעתיד לבוא להתרוממות גדולה ועצומה כל כך עד שימשך גופו כלפי מעלה, וזהו שאמר 'כל מי שמקיים מצוות סוכה בעולם הזה, הקדוש ברוך הוא נותן לו חלק לעתיד לבוא בסוכתה של סדום', דכבר נתבאר שסדום מורה על הפיכת

השגות של יהודי פשוט

פעם אחת אמרו להרה"ק משינאווא זצ"ל שישנו זקן אחד שעוד זכה לראות את הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, הלך אליו וראה שמדובר באיש זקן ופשוט מאוד, והיה סומא בשתי עיניו, ושאלהו לאמר: 'מה אתה זוכר מר' אלימלך? ענה הלה בתמימות שאינו זוכר הרבה, כי הוא לא היה נוסע אליו, רק בתור עגלון הסיע את החסידים שרצו לנסוע אליו, אכן פעם אחת נקלע לתוך בית המדרש ואז ראה את רבי אלימלך, והבחין שהיה ערפו אדום, וכך גם חסידיו, ומסתמא שתו הרבה יין. החסידים מסביב גיחו על בערותו של האיש, אולם הרה"ק משינאווא המשיך ושאלו 'מדוע אתה סומא? ענה הזקן בדמעי: סיבת הדבר היא, כי אחד מנכדי סר מדרך הישר, ושינה את מלבושיו ללבושי הגויים, ומחמת שלא הייתי מסוגל לראות דבר כזה בקשתי מן הקב"ה שיטול מאור עיני'.

כשמעו הרה"ק משינאווא דברים אלו פנה אל חסידיו ואמר להם: 'ראו מה רב ערכו של יהודי אפילו הפשוט ביותר, הנה זקן זה תמים כל כך עד שאינו מסוגל להבין כלל את קדושתו של רבי אלימלך, ועם כל זה כאשר אחד מצאצאיו שינה את לבושו בחר להיות סומא כדי לא לראות בעיניו את המראה הזה'. ע"כ המעשה.

ויש לבאר בזה את סמיכות הברכות 'פוקח עוורים' ו'מלביש ערומים', כי רק אם הצאצאים לבושים כהוגן יערב להיות 'פוקח עוורים'.

ובזה איכא לפרש דברי הגמרא בסוכה (ב). שרבה יליף פסול לסוכה גבוהה למעלה מעשרים אמה, ממאי דכתיב (ויקרא כג מג) 'למען ידעו דורותיכם', והטעם מבואר שם בגמרא לפי שמצריך שיהיה 'משלט שלטא ביה עינא', מעתה יש לומר שזהו המכוון בדבריו, שכיון שהתקיים 'למען ידעו דורותיכם', שזכה שבניו אחריו הולכים בדרך התורה, או אז ראוי שיהיה 'משלט שלטא ביה עינא'.

(פני' המאיר)

מה דאיתא בברכות (יז) שטבי עבד כשר היה. וקשה, וכי מה בא תוספות ללמדנו בזה, מה ענין יש לכשרותו של עבד לענין זה שהיה ישן תחת המיטה? לא היה צריך לציין רק שתלמיד חכם היה ולכן ידע דין זה שעבד פטור מן הסוכה ושהישן תחת המיטה לא יצא ידי חובתו, כמו שציין רבן גמליאל בעצמו במשנה.

אמנם על פי האמור יובן היטב, כי לתוספות הוקשה, אין הכי נמי שטבי היה תלמיד חכם, ולכן ישן תחת המיטה, מכל מקום הרי הפסיד את האפשרות להפך את גזר דינו מרעה

שיעשה מ'חייב' 'יעלזו חסידים בכבוד ירננו'. אמנם 'הישן תחת המיטה לא יצא ידי חובתו', דהיינו מי שהוא ישן תחת המיטה, שלא זכה לקיים מצוה רבתי זו, לא יצא מידי פסק דין 'חייב' במידה ונגזר עליו.

לפי זה יפתח לנו פתח להבין את המשך המשנה: 'מעשה בטבי עבדו של רבן גמליאל שהיה ישן תחת המיטה, ואמר להן רבן גמליאל לזקנים, ראייתם טבי עבדי, שהוא תלמיד חכם, ויודע שעבדים פטורים מן הסוכה לפיכך ישן תחת המיטה'. ובתוספות שם (ד"ה ראייתם) הביא

והנה, איתא בשם הייטב לב זצ"ל, שהכריז פעם בשמחת תורה באמצע ההקפות, שאם נגזר חס ושלום על האדם גזר דין 'חייב', יכול להפכו לטובה על ידי הריקודים ברוב עוז ותעצומות לכבוד התורה, כי 'חייב' נוטריקון 'יעלזו חסידים בכבוד ירננו', ללמד שאם יפוז וישמח בכל כוחו בשמחת תורה, 'הפך ה'חייב' ל'יעלזו חסידים בכבוד ירננו' עכדה"ק.

והנה, לפי האמור לעיל שפסוק זה קאי על השינה בסוכה, נמצא שגם על ידי קיום מצוה זו בשמחה ניתן להפך הגזר דין מרעה לטובה,

וקול כלה קול אומרים הודו את ה' צבאות, ואם משמחו מה שכרו, אמר רבי יהושע בן לוי זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות. ויש לומר שמפני זה צריכה הסוכה להיות כצורת האות ה', דהיינו שתיים כהלכתן ושלישית אפילו טפח, שהוא דומה להא שיש בו גג ורגל ועוד נקודה קטנה, כנגד ה' קולות אלו הכתובים אצל חתן וכלה.

שמחת חתן ושמחת מועד

אחד מהמצוות העיקריות של חג הסוכות היא מצוות 'ושמחת בחגיך', שצריך להיות בשמחה כל ימי החג. וכמו כן החתן במשך כל שבועת ימי המשתה מוטל על הסובבים לשמחו ולרומם את לבו.

ויש לפרש על פי זה מה שאמר רבי זירא (סוכה כה): 'אנא אכלי בסוכה וחדאי בחופה וכ"ש דחדאי ליבאי דקא עבידנא תרתי', דהיינו ששילב שמחת חתן ושמחת חג בהדי הדדי, כי רבי זירא השיג ברוב קדושתו ששני שמחות אלו מכוונים זה כנגד זה, וממילא אין כל סתירה לעשותם יחד, אדרבה, השמחה נכפלת פי שתיים.

הסוכה מורה על מדת הענווה

כתב החיד"א שהסוכה באה להורות לאדם שיתנהג מדת הענווה, לכן אמרו שסוכה שהיא גבוהה למעלה

על דרך זה נוסף ונפרש את נוסח הלשם יחוד קודם הנחת תפילין: 'ומשפע מצוות תפילין יתמשך עלי להיות לי חיים ארוכים וכו', דהנה בהנחת תפילין מקיימים ח' מצוות, ארבעה בשל ראש וארבעה בשל יד, וכל מצוה מצורף עמה גם מצוות כיבוד אב, לכן אומרים 'ומשפע מצוות תפילין' דהיינו מריבוי המצוות בהנחת תפילין, ניתוסף עליה גם ח' פעמים מצוות כיבוד אב ואם, 'יתמשך עלי להיות לי חיים ארוכים', כהבטחת התורה הקדושה, 'כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך' (שמות כ יב).

מצוות סוכה - להראות שישראל הם בניו של מקום

ואם בכל המצוות כן, קל וחומר במצוה רמה ונשגבה זו מצות סוכה, שהיא מוכיחה ומראה לכל באי עולם שישראל הם בניו של מקום, בוודאי מקיים בכל רגע ורגע שיושב בה גם מצות כיבוד אב, כמו שהאריך בבני יששכר (חודש תשרי מאמר י) לבאר הטעם שנסמכה מצוות סוכה תיכף אחר יום הכיפורים, ותורף דבריו, כי הנה הפרש יש בין ישראל לאומות

רצונו קרויים עבדים, וביאר הרה"ק מאוסטילא את כוונתו, שבכל מצוה שיהודי עושה, אזי מלבד עצם המצוה קיים מצות כיבוד אב ואם, שגרם נחת רוח לאביו שבשמים שציוה ונעשה רצונו. ולכאורה היה צריך להיות כן גם להיפך, שאם ח"ו עבר על רצונו של מקום ייענש בכפליים, כי מלבד העבירה עצמה שעשה גם עבר על מצוות כיבוד אב ואם. לזה אמר רבי יהודה שבזמן שאין עושים רצונו של מקום אינם קרויים בנים, וממילא לא עברו על כיבוד אב ואם, ורק בזמן שעושים רצונו של מקום אז קרויים בנים לקבל שכר בכפליים. עכת"ו.

ויומתק בזה לפרש הנוסח של ברכת המצוות 'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו', לשון רבים, שבפשטות קאי על כל המצוות שבתורה שמודה ומשבח לבורא עולם עליהם, אמנם להאמור יש לומר שקאי על מצוה זו שהולך לקיים עתה, שבכל מצווה מקיים שתי מצוות, אחת עצם מעשה המצוה והשנית מצוות כיבוד אב ואם.

כיצד ממתקים את מדת הדין

כתבו בספרים הקדושים, ששם 'אלוקים', שהוא מדת הדין כידוע, נמתק באותיות מילואו, דהיינו 'אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם', בגימטריא 'ברחמים'.

ויש לרמז ענין זה בדבריו של נעים זמירות ישראל (תהלים ס ח): 'אלוקים דבר בקדשו אעלזה, אחלקה שכם ועמק סוכות אמדד', דהנה, 'שכם' בגימטריא ש"ס, וחציו עולה ק"פ, ו'עמק סוכות' רומז על שיעור גובהו של סוכה, עשרים אמה, שהם מאה ועשרים טפחים.

ולזה אמה, 'אלוקים דבר בקדשו אעלזה', דהיינו שאם אנו רוצים להמתיק את שם 'אלוקים', ולהפכו לששון ולשמחה, אזי 'אחלקה שכם', שאקח חציו של מנין תיבת 'שכם', דהיינו ק"פ, ו'עמק סוכות אמדד', אצרך לזה את שיעור עמקו של הסוכה, שהוא ק"כ טפחים, וביחד יעלו שלש מאות, כמנין מילואו של השם 'אלוקים', בגימטריא 'ברחמים'.

'הישן תחת המיטה בסוכה לא יצא ידי חובתו', כלומר, שלא יצא ידי חובתו בשאר המצוות שעשה שלא בכוונה, מה שאין כן אם ישן כדרכו בסוכה, אזי זוכה להעלות ולתקן את כל המצוות שעשה משך כל ימי חייו.

*

בנוסח ברכת המזון לחג הסוכות אנו מבקשים 'הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנפלת'. ורבים נתחבטו במשמעות הלשון 'סוכת דוד הנפלת'.

הנעשית שלא בכוונה. ופירש בזה את הפסוק הכתוב אצל מתנות עניים (דברים יד כט): 'למען יברכך ה' אלוך בכל מעשה ידך אשר תעשה', דהיינו שהקב"ה יברך ויתקן בעבור זה את כל המצוות עשה שעשית שלא בכוונה הראויה. עיי"ש.

והנה, כבר הובא לעיל שגם המצוה של שינה בסוכה אף היא נעשית שלא בכוונה, נמצא לפי דבריו של האגרא דפרקא שעל ידי מצוה זו אפשר להעלות את כל המצוות שנעשו בחסרון כוונה, מעתה יומתק לפרש דברי המשנה

לטובה. לזה הביא תוספות את הגמרא בברכות שעבד כשר היה, ולא הוצרך לתקנה זו.

*

במשנה (סוכה פ"ב מ"א): 'הישן תחת המיטה בסוכה לא יצא ידי חובתו'.

בספה"ק אגרא דפרקא (רכז) כתב שכאשר מקיים האדם מצוות 'שכחה', ששוכח עומר בשדה ועני נהנה ממנו, מעלה בזה את כל המצוות שעשה בלא כוונה במשך כל ימי חייו, כיון שהיא מצוה

מעשרים אמה פסולה, וכן כל כולה היא דירת ארעי, דפנותיה בנויים בפשטות ובאופן זמני, גגה עשוי קש ועשבים, וכן על זה הדרך.

ודבר זה הוא כלל גדול בפרשת הנישואין, כי האדם הרוצה שתשרה שכינה בביתו וילך הכל על מי מנוחות, צריך להתנהג בענווה ושפלות הרוח, להשפיל את עצמו ולהעביר על מידותיו, ובכלל להמעיט קצת מערך עצמו, כמו שאמרו חז"ל (יבמות סג.) 'נחות דרגא ונסיב אתתא'.

הקב"ה מכניס את ישראל לחופתו

מאחר שראינו כל זאת, שהסוכה הקדושה דומה להפליא לחופת נישואין בוודאי לא דבר ריק הוא, ויתכן לומר שבא להראות חיבת הקב"ה לבני ישראל שהוא ממש כעין חתן היוצא לקראת כלה, ומכניסה לביתו ומתקשר עמה בקשר אמיץ וחזק, כן הקב"ה מכניס את ישראל לתוך סוכתו כמו בחופה ומתקשר עמו בקשר עז כל ינותק לעולם.

לעין כל את ההבדל בין ישראל לאומות העולם, ולפרסם שבני ישראל הם בבחינת בנים, ולכן נמחל להם כל עוונותיהם אפילו אלו הנעשים במזיד. עכתודה"ק של הבני יששכר.

ואפשר לומר שמשום הכי פסולה סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה, ורבה נתן טעם לדבר משום דלא שלטה ביה עינא, דהנה איתא בזה"ק (מובא בחרדים) שמצוות כיבוד אב ואם מכוונת כנגד העין, ואם אין העין שולטת בו, כלומר, שאין ניכר כאן בחינת האב, הרי היא פסולה, כי הופסד המכוון במצוה זו.

על כל פנים הדרגא לנידון דידן, שבכל המצוות שאדם מקיים זכה גם במצוות כיבוד אב, ועל אחת כמה וכמה במצוות ישיבת סוכה שכל כולה נועדה לפרסם חיבה יתירה שנודעת להם לישראל שנקראים בנים למקום.

שלשת המצוות הנוהגות בכל רגע של חג הסוכות

ובנוסף לזה ישנו בחג מצוה מיוחדת של 'ושמחת בחגך', שנוהגת בכל רגע ורגע משמונת ימי החג, ונמצא שבכל רגע מימים אלו מקיים שלשה מצוות

העולם, כי אומות העולם, כאשר חוטאים ועושים תשובה, אין התשובה מועלת להם על עבירות שבזדון, רק על עוונות שבשוגג, מה שאין כן בני ישראל מהני להם תשובה אפילו על פשעים שעשו במרד ובמעל, וטעם הדבר, לפי שהקב"ה הוא מלך העולם, ו'מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול', אבל ישראל הם בבחינת בנים למקום, והקב"ה הוא אב להם, ואב שמחל על כבודו כבודו מחול. והנה הסוכה היא זכר לענני הכבוד שהקיף בהם הקב"ה את ישראל בעת יציאת מצרים, ובעצם הענן הוא כלי שהקב"ה בכבודו ובעצמו משתמש בו, כדכתיב (שמות מ לד) 'ויכס הענן את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן', 'ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלוקים' (שם כ יח). 'הנה ה' רוכב על עב קל' (ישעיה יט א). נמצא שהענן הוי כמו סוסו של מלך שאסור להשתמש בו, ואם כן גם הסוכה שהוא לזכר ענני הכבוד יש לו דין זה, וכיון שישיראל יושבין בסוכה ומשתמשים בשרביטו של מלך, אות ומופת הוא שהם בניו חביביו של מקום, והם רשאים להשתמש בו.

מטעם זה ציווה הקב"ה לשבת בסוכה תכף אחר יום הכיפורים כדי להראות

כל העולם כדאי בשביל הושענא רבה ושמחת תורה

ידוע מאמר הגמרא (שבת לג.) שכאשר יצאו רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו מן המערה אמר לו רבי שמעון 'בני, די לעולם אני ואתה', ויש לפרשו בדרך רמז, דהנה איתא בספרים הקדושים שהושענא רבה ושמחת תורה הם הימים גבוהים ביותר מכל השנה, וכל הימים נוראים הם הכנה להגיע לאלו הימים. והנה 'אני' רומז על הושענא רבה, שאומרים בו אני והו הושיעה נא, '(ועי' בתוס' סוכה מה. ד"ה אני והו) ו'אתה' רומז על האתה הראית' של שמחת תורה. והו שאמר לו 'די לעולם אני ואתה', כלומר שכל העולם כולו כדאי הוא בשביל שני ימים אלו, השענא רבה ושמחת תורה.

פניי המאיר

לכן חזר והסכים להעניק לי שבעים שנים, ובכך ניצלו חיי, ע"כ.

ובזה מובן היטב מה דאיתא בטור (או"ח ת"ז), שסוכות כנגד יעקב, כדכתיב (בראשית לג, יז) 'ויעקב נסע סכתו', כי רק בזכות יעקב זכינו לדוד המלך, שיעקב גרם לו לחיות שבעים שנה, ובהם הקים לנו את סוכת דוד 'הנופלת', שלא יהיה נפל.

*

לחיות עוד שבעים שנה, אמר לו הקב"ה לאדם הראשון, הלא עתיד לצאת ממך נכד שיהא נקרא יעקב והוא יקיים נדרי, ואתה אינך מקיים נדריך, מיד הסכים אדם לתת את השנים לדוד המלך ונסתלק מן העולם.

וזה רמז דוד עצמו בפסוק 'אל תבטחו בנדיבים', אין לי לסמוך על אדם הראשון הנדיב שמסר לי שבעים משנותיו, לפי ש'ביום ההוא' שבא לכלל מעשה, 'אבדו עשתונותיו' וחזר בו ממחשבתו הטובה שהבטיח, ורק בגלל ש'קל יעקב בעזרו',

ויש לומר יישוב נפלא בהקדם מה שכתב בסידור השל"ה, פירוש נאה בפסוק (תהלים קמו, ג) 'אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה. תצא רוחו ישב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתונתיו. אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלקיו'. דהנה ידוע שדוד המלך ע"ה לא היו לו חיים משל עצמו, שהיה ראוי למות ביום שנולד כנפל, אך אדם הראשון מסר לו שבעים שנים משנותיו. אולם איתא במדרש, שכיון שמלאו לו לאדם הראשון תתק"ל שנים, ביקש להתחרט ממתנתו לדוד המלך, ורצה להמשיך

יקרות מפז, מצות סוכה, מצות שמחה, מצות כיבוד אב. ובה אפשר לפרש דברי הכתוב המובא במדרש לעיל: 'אלוקים דבר בקדשו אעלזה, אחלקה שכם ועמק סוכות אמדד', 'אלוקים דבר בקדשו אעלזה, ה' יתברך ציוונו לשמוח בחג, אחלקה שכם, אחלק את תיבת 'שכם לאותיותיה, נמצא ראשי תיבות 'שמחה, כיבוד אב, מצוה, דהיינו שרומז על שלשת המצוות הנוהגות בכל רגע של חג הסוכות, וממילא 'ועמק סוכות אמדד', שכאשר אתבונן בזה אראה ואבין קצת מגודל מעומק מעלת חג הסוכות שאפשר לסגל בה אוצרות אדירים של מצוות ומעשים טובים, ומעצם ההתבוננות בדבר זה יכול לבוא לידי שמחת חג אמיתית ומרוממת.

הערות והארות או לקבל גיליון, ניתן
gilyonhamier@gmail.com פניות

הצדיק יושב בקאשוי ואומר תורה בקראלי

מסופר מעשה נפלא על אחד מתלמידי הגאון רבי שאול בראך זצ"ל מקאשוי, שהיה גר בעיר קראלי, וחשקה נפשו ביותר להיות בצל רבו בחג הסוכות, לשם כך היה נצרך לרשיון מן השלטון לעבור את הגבול, ואכן עשה פעולות שונות ומשונות, וכמה מיני שתדלנות לקבל את הרשיון הנ"ל, אך לדאבונו לא עלתה בידו, ונשאר לחוג את חג הסוכות בעירו.

ויהי בערב, ליל יו"ט שני אחר הסעודה, כאשר כל בני הבית נמו את שנתם, נשאר התלמיד לשבת בסוכתו, ובהיותו לבדו עלה לנגד עיניו זכר רבו וגעגועים עזים תקפוהו, בדמיונו הפליג אל קאשוי, שם יושב רבו בראש השולחן ופניו מאירים מקדושת החג, וכל התלמידים מסובים סביב בחבורה אחת, מתענגים על נועם אמרותיו, ומתרוממים יחד בשירות ותשבחות. וחשב במר לבו, 'מי יתן והייתי יכול לעוף עכשיו אל קאשוי, להתענג על ה' יחד עם כל בני החבורה, וכך מתוך מחשבות אלו נרדם על מקומו, ובחלומו, והנה הוא יושב בסוכת רבו, בין כולם, והנה הושלך הס והרב מתחיל לומר דברי תורה.

וכה אמר: יש להבין מדוע נקרא חג הסוכות זמן שמחתינו, הלוא יהודי צריך להיות תמיד בשמחה, ומה ייחודו של חג הסוכות בזה? אלא הענין הוא, שידוע שאומות העולם קבעו את ימי אידיהם באותה תקופה של חגיגה ומועדינו הקדושים, זולת חג הסוכות שלא קבעו שום חג מחגיגה באותה תקופה, ולכן נקרא 'זמן שמחתינו', דהיינו שהוא זמן שמחה לנו בלבד, ולא לאומות העולם. עד כאן היה הדבר תורה, ויקץ והנה חלום.

לאחר סוכות קיבל הודעה מטעם השלטונות שאישרו לו לעבור את הגבול לקאשוי, תכף ומיד קם ונסע לרבו, בהגיעו שמה קבלוהו חבריו בתרועות שמחה ובהתרגשות גדולה, לאחר שכבר לא נטראו זה זמן רב, באותה שעה ישב הרב מקאשוי בחדרו, וכאשר שמע את קול ההמולה מבחוץ פתח את דלת חדרו לדעת מה זה ועל מה זה, בראותו את התלמיד נתן לו שלום עליכם בסבר פנים יפות, והתעניין אצלו מדוע לא הגיע בחג הסוכות, סיפר הלה את כל השתלשלות הענינים, שבאמת רצה לבוא כבר קודם החג אך לא קיבל אישור לעבור את הגבול עד עתה, גם הוסיף לספר שאף על פי שלא זכה להיות בפועל אצלו בחג עם כל זה זכה לראותו בחלום ואף שמע ממנו דבר תורה, בשמעו כן הפסיקו רבו ושאלו: 'איזו תורה? 'שמחתינו'? אז נוכח לראות שחלום אמת היה, ואכן זכה להשתתף ממרחקים בשולחנו של רבו.

בדרכו חזרה עבר דרך העיר סאטמאר, ונכנס אל הרה"ק מביקסאד זצ"ל שהיה דר שם, בין הדברים סח לו את כל אותו המעשה, ענה לו הרה"ק מביקסאד: 'וכי מה הינך מתפלל? הלוא עליו ועל כמותו נאמר בתהלים (נה ז) 'מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכונה', דהיינו, מי שהוא קדוש כיונה הוא יכול בעת ובעונה אחת גם לשכון על מקומו, וגם לעוף למרחקים להיות בו בזמן גם במקום אחר.

פניי המאיר

במדרש 'לא נתקררה דעתו של איוב ביסורים, עד שראה בסכת בסכת בסכות ג' פעמים'. עדיין אפשר לו להיות בשמחה, כי יודע אשר מאתו לא תצא הרעות.

ויתבאר בהקדם דברי הרה"ק בעל דברי חיים זי"ע, כאשר מת עליו בנו ל"ע, דכאשר אחד מקבל מכה מאחוריו מיד הוא כועס, אולם כאשר מסובב פניו לאחוריו ורואה שזה נעשה על ידי ידידו רבות בשנים, מיד נרגע בדעתו ונעשה לו פנים שוחקות. ועד"ז הקב"ה שאוהב אותנו כמו שאמר הכתוב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר ה', לכן גם כאשר קיבל ממנו מכה, וזה שאמר המדרש לא נתקררה דעתו של איוב כביכול מקרב ומחבק אותנו תחת כנפיו. וזה שאמר המדרש לא נתקררה דעתו של איוב עד שראה בסכת בסכת בסוכות, שמכאן למדו חכמים (סוכה ה) דמחיצות הסוכה בעינן שתיים כהלכתן ושלישית אפילו טפח, שהרי זה דומה לאדם שמחבק את בנו באהבתו אותו ובזרועותיו יקיפנו, וסוכך עליו בראשו, כי הזרוע יש בו שני פרקים ארוכים, והם 'שתיים כהלכתן', וכפ' היד הוא פרק קטן, וזה 'שלישית אפי' טפח'. ודבר זה מעורר באדם שמחה עילאה, בראותו